

Argo Vilberg

argovilberg@gmail.com

Teie 27.11.2017

Meie 18.12.2017 nr 1.5-1.1/4034-5

Vastus pöördumisele

Lugupeetud Argo Vilberg

Olete pöördunud Sotsiaalministeeriumi poole küsimustega, mis puudutavad vaktsiinide manustamisest põhjustatud võimalikke tüsistusi ja vastutust.

Esiteks märgime, et kõik ravimid, sh vaktsiinid, võivad põhjustada kõrvaltoimeid. Neid turustatakse seni (ka piirangutega), kuni neist saadav kasu ületab võimalikud riskid. Riske hinnatakse pidevalt Euroopas nii liikmesriikide kui Euroopa Haiguste Kontrolli Keskuse poolt, samuti WHO poolt. Täna ei ole meile teadaolevalt leitud põhjuslikku seost ühegi turul oleva vaktsiini ja surmajuhtumite vahel. Tõsiseim, kuid harva esinev kõrvaltoime, on anafülaktiline šokk, mis tekib siis, kui patsient on mõne vaktsiini koostisosa suhtes ülilitundlik. Seetõttu jälgitakse patsienti vaktsineerimisjärgselt 15-30 minutit.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse kohaselt korraldatakse nakkushaiguste leviku tõkestamiseks inimeste immuniseerimist ja tehakse terviseuuringuid ning rakendatakse muid nakkusohutuse tagamise abinõusid. Tervishoiutöötaja korraldab immuniseerimiskava alusel immuniseerimist ning tagab nimistusse kantud isikutele immuniseerimise kättesaadavuse või vajaduse korral suunab nad immuniseerimiseks teise tervishoiuteenuse osutaja juurde. Immuniseerimise korraldamise nõuded ning tervishoiutöötaja vastutus on täpsemalt sätestatud sotsiaalministri 31.10.2003 määruses nr 116 „Immuniseerimise korraldamise nõuded“.

Vaktsineerimine on vabatahtlik ja igaühel on võimalik otsustada vaktsineerimise vajalikkuse üle. Lapse immuniseerimiseks peab tervishoiuteenuse osutaja küsima tema seadusliku esindaja nõusolekut, võttes arvesse võlaõigusseaduse (VÕS) § 766 lõikes 4 sätestatud. Lapse immuniseerimiskavajärgselt immuniseerimisest keeldumine vormistatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Immuniseerimise läbiviimisele peab vahetult eelnema immuniseerimise ajutiste ja püsivate vastunäidustuste tuvastamine, mille eest vastutab immuniseerimist teostav tervishoiutöötaja. Immuniseerimise teostaja selgitab patsiendile või tema seaduslikule esindajale immuniseerimise vajalikkust, teavitab teda immuniseerimisega kaasneva võivatest kõrvaltoimetest ja nõustab muudes immuniseerimisega seotud küsimustes (täpsemalt määruses nr 116).

Kui isik on nõus vaktsineerimisega, siis peab tervishoiuteenus vastama vähemalt arstiteaduse üldisele tasemele teenuse osutamise ajal ja seda tuleb osutada tervishoiuteenuse osutajalt tavaliselt oodatava hoolega. Tervishoiuteenuse osutaja vastutab üksnes oma kohustuste süülise rikkumise eest, eelkõige diagnoosi- ja ravivigade ning patsiendi teavitamise ja tema nõusoleku saamise kohustuse rikkumise eest. Tervishoiuteenuse osutaja vastutuse aluseks olevat asjaolu peab tõendama patsient, välja arvatud juhul, kui patsiendile tervishoiuteenuse osutamine on jäetud nõuetekohaselt dokumenteerimata. Kui tegemist on diagnoosi- või raviveaga ja patsiendil tekib terviserike,

mida oleks saanud tavapärase raviga ilmselt vältida, eeldatakse, et kahju tekkis vea tagajärjel. Terviserikkest tulenevat kahju peab ka sel juhul tõendama patsient (VÕS § 770).

Kui tagantjärgi selgub, et risk (vaktsineerimise järgselt tekkinud tervisekahjustus) oli teada, st on leitud põhjuslik seos vaktsiiniga, kuid müügiloa hoidja varjas andmeid või ametid varjasid või eirasid teadlikult andmeid, siis võib sellele järgneda vastutus (vastutus sõltub rikkumise iseloomust).

Kõik immuniseerimiskavas olevad vaktsiinid on läbinud põhjalikud uuringud ning nende ohutuse jälgimine jätkub ka müügiloa saamise järgselt. Kui täna teadaolevatele andmetele tuginedes on selge, et risk, mida vaktsiinile omistatakse, ei ole vaktsiiniga põhjuslikult seotud ning kahtluste kinnitamiseks on vajalikud enamad andmed, sh andmete/uuringute metaanalüüs, siis tulevikus, kui riski ja vaktsiini vahel saab põhjuslik seos kinnituse ning vaktsiini kasutusele seatakse piirangud, siis müügiloa hoidjaid või ametid tagantjärgi vastutusele võtta ei saa.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kärt Sõber
nõunik

Kärt Sõber +3727153471
Kart.Sober@sm.ee